

(ياسى 1 ـ بەتتە)

ودان 2023 ـ جىلى 8 ـ ايدا “بريكس+” باسقارلار كەڭەشىندە ھەمدىك دامۇ سەل- بەستىگى جونىدە ماڭغزى ءۇستىندىرۇ جاساۋعا دەيسىن ۋتوراعا شي جينپىڭ باستان ـ اياق ەلەمنىڭ بىرگە دامۇنىڭ ۇزاق بولاشقتىن نىساناسى مەن رەھال قا- جەتىن كوزدە ۇستاپ، ەلەمدىك دامۇ باس- تاماسىن ەلعا قويىپ ۋارى ونىڭ مازمۇنىن ۇزدىكسىز بايىتىپ، وسى كەلەلى باستاما- نىڭ تىپاقتانتىپ تامىر تارتۇتىنا، تەرەڭ- دەپ ناقتالانىۇنا جەتەكشىلىك ەتەپ، دل- گەرەلەتەپ، ۋار ەلدىك بىرگە دامۇىن جە- بەۋگە قۇدىرەتتى قوزعاۋشى كۇش قوستى .

ەلەمدىك دامۇ باستاماسى ەلعا قويىل- ەاندىغىنىڭ 2 جىلدەى قاراساڭنىدا، ەلە- دىك دامۇ باستاماسىنىڭ سەلبەستىك جە- تىستىكتەرىن ايگىلەۇ جوعارى دارەجەلى ۋماجىلىسى جەرگىلىكتى ۇاقت 9 ـ ايدىڭ 19 ـ كۇنى نيۇ ـ يوركتەگى بىرلەسكەن مەملەكتەتەر ۇيىمىنىڭ باس شتابىندا وتك- زىلدى، شىنخۇا اگەنتىنىڭنىڭ مەملەكتەتلىك جوعارى دەڭەجەىلى اقىلپەاندار قويىماسى ۋماجىلىس كەزىندە ‹‹ەلەمدىك دامۇ باستا- ماسىنىڭ اماليتتىق تابىستارى جانە دۇنيە جۇزىنە ۇلەسى›› اقىلپەاندار قويىماسى باياد- داماىسىن جاريالاپ، ەلەمدىك دامۇ باستاما- سى ەلعا قويىلعان 2 جىلدان بەرى قول جەتكىزگەن مول تابىستاردى جان ـ چاق- ىتلى ساللاپ، وسى كەلەلى باستامانىڭ ۇستانىمى مەن پرىنسىپىن جانە دۇنيە جۇ- زىلىك ماڭغزىن جۇيەلى بايىمەدى .

ماجىلىسكە قاتناسقان بىرلەسكەن مەملەكتەتەر ۇيىمى تۇستك ەلدەر سەل- بەستىگى كەڭسەسى قورنىڭ مەڭگەرۇش- سى ۇاڭ شيۇۋىجۇن شىنخۇا اگەنتىنىڭنىڭ ۋىلتىشىسىن قابىلداغاندا بىلاي دەدى: ـ با- ياندامادا كورسەتىلگەن ۋبىر ـ بىرلەگەن مىسالدار ەلەمدىك دامۇ باساناماسىنىڭ دۇنيە جۇزىندەگى ۋار ەل خالقىنا اكەلگەن چاقىسىلتارىن ايگىلەدى، ول موڭغۇلپادا قونىسقا قولايلى تۇرىمىن ۋۇي سالۇ، نەپال مەن كامبودجا مەكتەپتەرىنىڭ اسبەن قام- داۋىنا قولداۋ كورسەتۇ، افريكا ەلدەرىندە ”پلاستماسانىڭ ورنىنا بامۇك پايدالانىۇ” ارەكەتىن باستاۋ، پالەستىن بوسقىندارىنا جاڭا تيپتى ايدارشا ۇيرۇس ۇاكىسىناسى بويىنشا كوهەك كورسەتۇ سىياقتىلاردى قامتىدى . وسى مىسالدار ەلەمدىك دامۇ باستاماسى سەلبەستىك ساللارنىڭ جان ـ چاقىتىلغىمىن جاندى تۇردە ايگىلەيدى .

ۇاڭ شيۇۋىجۇن بىلاي دەپ قارادى: ەلەمدىك دامۇ باستاماسىنىڭ ۇستانىمى بۇ- گىنگى تاڭدامى دۇنيە ۋبىرۇزنىڭ قاچەتت- ەپەن بارىنشا قابىسادى، تۇستىك ەلدەر، ۋۇش جاق سەلبەستىگى ەلەمدىك سەرىك- تەستىك قارىم ـ قاتناسىن ورناتۇ سىياقتى چاقتاردا اشىق ، سىيسەمدى حالقارالىق دامۇ سەلبەستىگىنىڭ جاڭا ۇلگىسىن اشتى . دۇنيە ۋبىرۇزى كۇردەلى سايبىستارعا ۋدوپ كەلۇدە، ەلەمدىك دامۇ باستاماسى دامۇ ما- سەلەسىن حالقارالىق كەڭەستىك ۋتارتىپ- تىلگ وزەكتى ورنىنا قويدۇى پارەمەندى ىلگەرىلەتتى .

اھەرىپكا كون قور قوعامىنىڭ ۋتورا- عاسى روبەرت لوۋرەنىس كون بىلاي دەدى: ەلەمدىك دامۇ باستاماسى جۇڭگو-

نىڭ وزىندىك دامۇ تاجىرىبەسىن نەگىز ەتەپ، ەلەمدىك دامۇدامى قىين ماسەلەلەر- دى شەشەدى، سونمەن بىرگە ۋبىر ـ بىر- لەگەن ناقتى ارەكتەتەر ارقىلى قالىڭ و- ر- كەندەپ كەلە جاتقان ەلدەردى يگىلىككە كەنەلتەدى، بۇل ەلەمدىك دامۇ جونىنەن ماڭغزى رەھال مانگە يە .

”ۋتوراعا شي جينپىڭنىڭ باستاماسى قاتى قوشقىغا ۇشراعان باياندى دامۇ نىسا- ناسىن ەلەمدىك كوپ چاقىتلىق كەڭەستىك ۋتارتىسىڭ وزەكتى ورنىنا قايتا اكەلدى“ ـ ، دەدى سولومون اردالدانىنىڭ زۇڭلىى سو- گاۋارە . سلوۋەنىيانىڭ بۇرىنى زۇڭتۇڭى تۇرك مىنانى ۋبىلىدردى: ”جۇڭگونىڭ ەلەمدىك دامۇ باستاماسى ەلەمدىك دامۇدامى سايبىستارعا توتەپ بەرۇگە شەۋشى سىندارى كۇش ـ قۇات ازىرەلدى“ .

اناعۇرلم قۇاتى، جاسىل، اقاۋسىز ەلەمدىك دامۇدى جۇزەگە اسىرىپ، چالپ- عا تىيمەدى دا تەڭگەرەمدى، سايگەسە- دى دە سىيسەمدى، سەلبەستىك جاساپ بىرگە يگىلىككە كەنەلەتن، بىرگە گۇلدە- نەتتىن دامۇ ارناسىن بىرگە قۇرۇعا كۇش سالعان ەلەمدىك دامۇ باستاماسى ەلعا قو- يىلعان كۇننەن باستاپ، ۇستانىمى، مازمۇ- نى ۇزدىكسىز بايىپ، تىپاقتاندىرۇ مە- حائىزىمى ۇزدىكسىز قاۋسىزدانىپ، ىلگەرەد- لەتۇ جولى اناعۇرلم ايقىندالىپ، ناقتى سەلبەستىگى بىرتىندەپ تىپاقتانتىپ، ەلەم- دىك سايبىستار مەن قالىڭ وركەندەپ كەلە جاتقان ەلدەردىڭ دامۇ قاچەمتىن پار- مەندى جاۇاپ قايتاردى . ەفيوفا سترائەگيا- لىق سىتەر زەرەتتەۋ ورنىنىڭ جوعارى دا- رەجەلى زەرەتتەرەمنى مەلاڭۇ مۇلۇالمە بىلاي دەدى: ”مەيلى يدەيالىق چاقتان جەتەكتەنۇ، ەلدە اتقارىلاتىن سالاسى بولسىن، ەلەمدىك دامۇ باستاماسى ۋار ەلگە ايقىن جول كارتاسىن ازىرەلدى“ .

دۇنيە جۇزىندەگى ەڭ ۇلكەن و- ر- كەندەپ كەلە جاتقان ەل جانە ەلەمنىڭ وڭتۇستىگىنىڭ تابيعى مۇشەسى رەتىندە، جۇڭگو باستان ـ اياق ۇز دامۇىن اداە- زات دامۇنىنىڭ كووردىناتاسىنا قويىپ، حا- لىقتى وزەك ەتكەن دامۇ ۇستانىمانىن- جا梓اي، بەلسەندى تۇردە ۋار ەلمەن تا- جىرىبەسىن ۋبولسىپ، چارەدە بەرىپ، ەلەمنىڭ تۇستىك ەلدەر سەلبەستىگىنىڭ ورنىقتى قاداممەن السقا جەتۇىن ىلگەرد- لەتتى . نىندەتكە قارىسى اتتانۇ حالقارالىق سەلبەستىگىن تەرەڭدەتۇدەن حالقارالىق كەدەپىلىكتى ازايىتۇ سىتەرەنە دەم بەرۇگە دەيسىن: افريكا سىياقتى وركەندەپ كەلە جاتقان ەلدەردىڭ قارىز قىسىمىن جەڭل- دەتۇىنە كوهەكتەسۇدەن ەلەمدىك ساۇدا- نى، سىفرلى ەكونوميكانى، جاسىلعا قاراى تىپ وزگەرتۇدى جەبەۋگە دەيسن، ودان استىق جانە ەنەرىگيا حاۋپىسىزدىگىنە شىنا- يى كەپىلىدىك ەتۇگە دەيسىن جۇڭگو باستان ـ اياق قالىڭ وركەندەپ كەلە جاتقان ەلدەرەمىن ىيىق سۇپەسە كۇرەمس جاساپ، ەلەمدىك دامۇ سىتەرەنە بەلسەن- دى ۇلەس قوستى .

نىكاراگۇانىڭ زۇڭتۇڭى ورتەگا بىلاي دەدى: ”جۇڭگونىڭ ازىيا، افريكا،

لاتىن اھەرىپكاسى حالقتارىنا جاساعان كو- مەگىنىڭ قوسىمىشا شارقتارى جوق، و- ر- كەندەپ كەلە جاتقان ەلدەردىڭ قوعامە- نىڭ ەلعا باسۇى مەن خالقنىڭ قۇت ـ درد- سىن جەبەۋگە ماڭغزدى ۇلەس قوستى“ . انگىلىا حالقارالىق قارىم ـ قاتىناس اقىلشە- سى كەپت بەننەت مىنانى ۋبىلىدردى: ”ۋتوراعا شي جينپىڭ ەلعا قويعان ۋحالىقتى وزەك ەتۇ ، ۋارقانداي ۋبىر ەلدى قا- تاردان قالدىرماۋعا قۇلىشۇ“ سىياقتى ۇستانىمدارى ەلەمدىك دامۇدىڭ ادبىلدە- گىن، ونىدەيلىگىن، سىيسەمدىلغىم جوعارد- الاتۇدا ايرىقشا ماڭغزدى بولپ، حالقارا- لىق قوعامىنىڭ جاپپاي موپىنداۋىنا جانە جاپپاي قارىسى ۇلىنا يە بولدى .

دامۇدامى كەدەرگىلەردى تالقاۋانۇدا جۇڭگونىڭ قوزعاۋشى كۇشىن ۇستەدى

جاڭا تيپتى ايدارشا ۇيرۇس وكپە قابىنۇ نىدەتىنىڭ نارالۇى، وڭىرلىك قاقتە- ەستىلىك اسقىنۇى، اھەرىپكا مەن باتىسى چاقتىڭ ”الشاقاتپ بايلانستى ۇرۇزى“ جانە اسىرە قازىنا، اقشا ساياساتى سىياقتى ۇناماسىز فاككتورلاردىڭ نىقالىندا تاپاۋ جىلە- گىلەر كۇن سايبىن كورنەكتىلەنىپ، ەلەم- نىڭ كەدەپىلىكتى ازايىتۇنداعى جەتسىكتە- رى سوققىعا ۇشرداى، كەببىر جاڭادان گۇلدەنگەن بازارلاردىڭ ارتۇ قارقىنى با- ياۋلادى، استىق، ەنەرىگيا داعدارىسى سىياقتى سايبىستار شىرما ـ شاتۇ بولپ، اقە- شانىڭ بارىنشا قۇنىسىزدانۇى كوپ ەلدىڭ خالىق تۇرمىسىن قىيىشلىق قىسپاعىندا قال- دىردى .

”دۇنيە ۋبىرۇزىنىڭ بىلغۇنىنىڭ تۇىپ قاينارى دامۇدىڭ كەمشىل بولۇىنان“ . وڭتۇستىك افريكا بىوحاننەسۇيرگ داشۇە- سى افريكا ـ جۇڭگو زەرەتتەۋ ورتالىغىنىڭ مەڭگەرۇشى داۋىد موينباە بىلاي دەدى: ”ەلەمدىك دامۇ باستاماسىن تىپاقت- تاندىرۇدى ىلگەرەلتۇ سايبىستاردى ازايىتۇ- عا جانە داعدارىستى باسەڭدەتۇگە، سول ارقىلى حاۋپىسىزدىگىمىزدى كۇشەيتۇگە پايدالى“ .

جاپونىيا لىيىڭگۇان داشۇەسىنىڭ پروفەسسورى جوۋ ۇيشىڭ بىلاي دەپ قارادى: جۇڭگو وركندەپ كەلە جاتقان ەل رەتىندە، 40 نەشە جىلدىق رەفورما جاساۋ، ەسلىك اشۇ بارىسىندا كوپتەگەن باعالى دامۇ تاجىرىبەلەرىن توتىپادى . ەلەم- دىك دامۇ باستاماسى جۇڭگونىڭ دامۇ تا- جىرىبەسىن نەگىز ەتەدى ۋارى ادامزاتنىڭ باياندى دامۇ ۇلى نىسانسىن نەگىز ەتە- دى، بۇل كەلەلى رەھال مانگە جانە مەڭ- گەرەمدىلىككە يە .

”ەلەمدىك دامۇ باستاماسى نازاردى دامۇدامى كەدەرگىلەرگە شوەرلاندردى، قانتىستى مەملەكتەتەر مۇنىڭ كوپ پايدا- سىن كوردى“ . جۇڭگونىڭ دامۇىن زەرەت- تەۋگە ۇزاق ۇاقت نازار اۋدارىپ كەلگەن كون بىلاي دەپ قارادى: جۇڭگونىڭ ما- ماندىق بىلىمەدەرى مەن تاجىرىبەلەرى

وركەندەپ كەلە جاتقان ەلدەرگە ۇزاق ۇاقتتىق، شەشۇشى قولداۋ كورسەتتى . ەلەمدىك دامۇ باستاماسى نازاردى جاسىل دامۇ، جاڭاشا ونەركاسىپتەنۇ، سىفرلى ەكونوميكا سىياقتى ۋتۇيىندى سالالارعا شوەرلاندىرىپ، جاڭا ونەركا- سىپ توكگەرەسىنىڭ سەرىكتەستىك قارىم ـ قاتىناس قۇرىلىسىن ىلگەرەلەتەپ، جوعارى ساپالى دامۇعا دەم بەردى .

شەسىس وڭتۇستىك ازىيا مەن افريكا- دا جۇڭگو كاسپورىندارى بۇلتتىق ەسەپ- تەۋ، ەلەكتروندىق ساۋدا، فىنانس عىلم ـ تەخنىكاسى سىياقتى جاڭا كاسىپ كۇپىنە سۇپەنىپ، ۋار چاقتىڭ ەكونوميكا ـ ساۋدا بارىس ـ كەلسىن جەبەپ، جەرگىلىكتى ورنىنىڭ دامۇ ورتاسىن ساپالپالاندىرۇىنا دەم بەردى . لاتىن اھەرىپكاسى مەن ورتا ازىيادا جۇڭگو كاسپورىندارى جەلە ەلەكتر ستانىياسى، سۇ ەلەكتر ستانىيا- سى، فوتوۋولتىق ەلەكتر ستانىياسى سىياقتى نىساندارعا ات سالسىپ، جەرگە- لىكتى ورنىنىڭ تومەن كوپىر قىشقىل گازدى بولۇعا قاراى تىپ وزگەرتۇىنە دەم بەردى . ەلەمنىڭ كوپتەگەن جەرلەرىن- دە ۇلاستىرۇ ـ تۇتاستىرۇ جەتسىتگى مول بولدى، جۇڭگو ـ لاوس تەمىر جولى، كامبودجاداعى چىزدەنترانگ ـ گرۇچىمبا مەكونگ كوپىرى سىياقتى سەلبەستىك نە- ساندارى جەرگىلىكتى ورنىنىڭ قاتىناسىنا بارىنشا قولايلىق تۇدىرىپ، ەكونوميكا- لىق جانە قوعامدىق دامۇندا كورنەكتى جەبەۋ رولىن اتقاردى .

لاوستىڭ بىلىكتى دىپلوماتى شىكۇن مىنالاردى ۋبىلىدردى: بۇگىنگى تاڭدامى دۇنيە ۋبىرۇزى نىدەتتەن كەپىنگى جاندىانۇ دارمەنىسىزدىگى، ۇكرائىنا داعدارىسى سىياقتى سايبىستارعا ۋدوپ كەلىپ وتىر، لاوس تا قىپقالعا ۇشرداى، الايدا جۇڭگو ـ لاوس تەمىر جولنىڭ ارقاشىندا لاوستىڭ ساياحات كاسىى ۋبىرشاما تەز جاندىندى، زات تاسامالى اناعۇرلىم ترىكلىسىىز بولدى، بۇل لاوس ەكونوميكاسىنىڭ قات ـ قابات سايبىستاردا ۋبىرشاما تەز قالىپنا كەل- ۇىنە سىپتىگىن تىگىزدى .

ارتۇلۇنا كوهەكتەنۇ جاعىندا باستان ـ اياق شىن نىپەت تاننىتى ۋارى بەلسەندى ارە- كەت ورىستەتتى“ . برازىليانىڭ جۇڭگو ماسەلىەسىن زەرەتتەۋ ورتالىغىنىڭ مەڭ- گەرۇشىسى روني لىبىس مىنالاردى ۋبىل- دىردى: ەلەمدىك دامۇ باستاماسى ەلعا قو- وڭتۇستىگىنىڭ دامۇىن جەبەۋ جاعىندا انا- عۇرلم قۇدىرەتتى ارەكەت قۇاتىن اىگە- لەپ، لاتىن اھەرىپكاسىنداعى ەلدەردى قامتىعان قالىڭ وركەندەپ كەلە جاتقان ەلدەرگە اناعۇرلىم كوپ دامۇ ورايىن جا- راتىپ، خالىق تۇرمىسىن چاقسارتۇ رولىن ساۋلەلەندىردى، بۇل دۇنيە ۋبىرۇزى ەكو- نوميكاسى مەن ادامزات قوعامىنىڭ باياد- دى دامۇىنا تىيمەدى .

ەگپىپەت كاپىر داشۇەسى ەكونوميكا جانە فىنانس زاڭمىنىڭ پروفەسسورى ۇالبد جاپارەن مىنالاردى ۋبىلىدردى: جۇڭگو

دامۇ جونىندەگى شەشۇ جويباسىن ەلعا قويدى، كوپتەگەن ەلدەر وسى ”كىلت“ ارقىلى وزدەرىنىڭ دامۇ ماسەلەسىن شەشۇدى ۋۇمت ەتەدى . ”بىز جۇڭگو باستاماسىنىڭ ناقتى نىسانداردا كورنىس تاپە- قانىن ۋار كۇنى كورىپ وتىرمىز“ .

دامۇدىڭ جاڭا ساپارىن بىرگە باستاۋدا جۇڭگونىڭ جاۋاپكەرشلىك ارقالاۋىن ايگىلەدى

حالقارالىق چاעדای نەعۇرلىم كۇر- دەلى، قاتاڭ بولعان سايبىن، ۋار ەلدىڭ نامىز كوپ چاقتىلىققا تاباندى بولۇىن سولعۇرلم قاچەت ەتەدى، ەلەمدىك دامۇ حالقارالىق سەلبەستىكتەن ايرىلا اھایدى . جۇڭگو كوپ چاقتىلىق تۇىن بىيىك ۇستاپ، اشىق، سىيسەمدى بولۇ، سەلبە- سىپ تەڭ يىگىلىككە كەنەلۇ ۇستانىمى ار- قىلى ەلەمدىك دامۇدىڭ بىرىككەن كۇشىن ۇيستىرىپ، ۋىرى ەلدىك جاۋاپكەرشلىك ارقالاۋىن اىگىلەدى .

گەرمانىيا اقىلپەاندار قويىماسى شىللەر زەرەتتەۋ ورنىنىڭ قۇرۇشىسى، قوسىمىشا ۋتوراعاسى خەلگا زەپ لاروۋچىە بىلاي دەپ قارادى: قازىر دۇنيە ۋبىرۇزى، ۋسوز جوق، جىبەكتىك سايباساتتى دوعارىپ، سىڭار چاقتىلىقتان قۇتلۇى كەرەك . ۋتو- راعا شي جينپىڭ ەلعا قويعان ەلەمدىك دامۇ باستاماسى سىياقتى كوپتەگەن قۇاتىمالار قازىرگى قىيىشلىقتى شەشۇگە تىيمەدى .

”حالقارالىق قوعام ەلمنىڭ مۇددە- سىن ۋوز مۇددەسى ساناپ، خالىقتىڭ قامىن وپلاپ، دامۇ ماسەلەسىنىڭ حالقارا- لىق كەڭەستىك ۋتارتىپتىڭ وزەگىنە قايتا ورالۇىن ىلگەرەلتۇ كەرەك“ . جۇڭگو 160تەن استام مەملەكتەكە دامۇ چايعانان كوهەك بەرىپ، 150دەن استام مەملەكەتتە- پەن بىرگە ”بىر بەلدەۋ، ۋبىر جولىدى“ بىرگە قۇرىپ، 100دەن استام مەملەكتەپەىن جانە حالقارالىق ۇيىمەن بىرگە ەلەمدىك دامۇ باستاماسى سەلبەستىگىن ىلگەرەلتە- تى .

تاپاۋدا وتكىزىلگەن ”برىكس +“ باسقارلار كەڭەسىندە ۋتوراعا شي جينپىڭ مىنانى جاريالادى: جۇڭگو جاق جالبى سوماسى 4 مىللىيارد دوللارلىق ەلەمدىك دامۇ جانە تۇستىك ەلدەر سەلبەستىگى قورن قۇردى، ەلەمدىك دامۇ باستاماسىن تىپاقتاندىرۇعا ارانىي پايدالانىۇ ۇشىن، جۇڭگونىڭ فىنانس قۇرىلمىدارى الدا 10 مىللىيارد دوللارلىق ارناۋلى قارجى شىعارا- دى .

ازىيادان افريكاعا دەيسىن، تىنىق مۇجىتتاعى ارال ەلدەرىنەن كاريپ تەڭىز جاعالاۋىنا دەپىن 200دەن استام سەلبەسە- تىك نىسانى كۇل اشىپ، جەمسىس بەرىپ، كەدەپىلىكتى ازايىتۇ، وقۇ ـ اعارتۇ، دەنساۋ- لىق ساقتاۇ سىياقتى سالالارداعى سەلبەسە- تىك مەحائىزىمى ۇزدىكسىز كەڭەيدى . جۇڭگو جاق جۇڭگو ـ بىرلەسكەن مەملە- كەتتەر ۇيىمى استىق، اۋىل شارۋاشلىعى ۇيىمى تۇستىك ەلدەر سەلبەستىگى امانات قورن ىسكە قوسىپ، استىق ۋندىردىسىن

جۇڭگو ۋتىلى وقىتۇىن ورىستەتۇ جانە جۇڭگو مادەنىيەتىن تاراتۇ بارىسىندا وقىتۇشى ـ وقۇشلار اراسىندا، كۇڭزى شۇەيۋانى مەن جەرگىلىكتى بۇقارا اراسىنە- دا تەرەڭ دوستىق ورنادى، سونداي ـ اق ەكى ەلدىڭ دوستىق اۋىس ـ كۇيىسى بارىسىندا دوستىقتىڭ تۇقىمىن سەپتى .

سول كۇنى ساباقچانادا تاغى 11 وقۇشى شىنجياڭ داشۇەسىنىڭ وقۇشى قا- بىلداۋ ۇقتىرۇىن تاپسىرىپ الدى . بىشكەك مەملەكتىتىك داشۇەسى جانزۇ ۋتىلى اۋ- دارما فاكۇلتەتىنىڭ وقۇشىسى ابدىساتاروۋا نۇرىيزا سولاردىڭ ۋبىرى، ول قاتتى قۇاندى .

”كورىكتى جۇڭگونىڭ شىنجياڭى — ۋبىزدىڭ چاقىسى كورشىمىز ۋارى بۇردنە- نان اڭسامان جەرمى“ . ول بىلاي دەدى: وسى كۈنى شىنجياڭ داشۇەسىنە بارپ جۇڭگو بولپى ۇزدىكسىز ۇبىرەنۇم تاپ- تىرمىس وراي . قازىر قىرغىزىستان مەن جۇڭگونىڭ ”ۋبىر بەلدەۋ، ۋبىر جولىدى“

جەبەۋ ارناۋلى ارەكەتن تىپاقتاندىرىپ، اۋىل شارۋاشلىعى تەخنىكاسى بىلىمەدرىن ۋبولسىتى: ەلەمدىك تازا ەنەرىگيا سەلبەسە- تىك سەرىكتەستىك قارىم ـ قاتىناسىن ەلعا قويىپ، ەنەرىگيا حاۋپىسىزدىگىن جۇزەگە اسرۇعا دەم بەردى .

ەلەمدىك دامۇ باستاماسى جونىندە ۋتوراعا شي جينپىڭ بىلاي دەدى: ”بۇل باستاما بۇكىل دۇنيە جۇزىنە اشىق ۇستال- ەان ەلۇمەتتىك ۋنىم، مۇنداعى ماقسات بىرلەسكەن مەملەكتەتەر ۇيىمىنىڭ 2030 ـ جىلعا دەپىنگى باياندى دامۇ كەڭەستىك تارتىبىمەن ۇشتاسىپ، ەلەمنىڭ بىرگە دامۇىن ىلگەرەلتەتۇ . جۇڭگو ۋر چاقپەن قول ۇستاسا سەلبەسىپ، باستامانىڭ تىپا- ناقتانۇىن بىرگە ىلگەرەلتەپ، ۋارقانداي ۋبىر مەملەكتەتتى قاتاردان قالدىرماۋعا قۇلىشۇدى قالايدى“ .

جابارەن مۇنى تەرەڭ سەزىندى . ول بىلاي دەدى: ەلەمدىك دامۇ باستاما- سىنىڭ ماقساتى — سەلبەستىكتى جەبەۋ جانە سەرىكتەستىك قاتىناس ورناتۇ ارقىلى دۇنيە ۋبىرۇزىن ۋتپىتى دە چاقسى بولاشاققا باستاۋ، بۇل جۇڭقولىقتاردىڭ باۋىرمال رۇحىن اىگىلەيدى .

جۇڭخۇا ۇلتى ”داڭغىل جولىمەن ۋبىرۇرۇ، دۇنيە كوپكە ورتاق بولۇعا“ ۇمە- تىلادى، ”تۇسىققا باۋىرمال، كورشىگە نىزگى بولۇدى، بارلىق ەلمەن تانتۇ بولۇدى“ قاستەرلەيدى، ”بىر جاعادان باس، ۋبىر جەڭنەن قول شىعارۇدى، ۋبىر ـ بىرنە قارايلاسۇدى“ دارىپتەيدى . ەلەم- دىك دامۇ باستاماسى ۋمال وسىنداى جۇڭخۇانىڭ تاڭداۋلى ۋداسىتۇرلى مادەنىيە- تنە نامىر تارتقان، حالقارالىق قوعامنىڭ سەلبەستىك ورتاق تانىمىن ۇزدىكسىز كۇ- شەيتىپ، ۋر جىكتەگى دامۇ سترائەگياسە- نىڭ ۇشتاسۇىن كۇشەيتىپ، سەلبەستىك ار- ناسىن كەڭەيتىپ، ەلك سومىندا قول ۇستا- سا دامۇدى، بىرگە ەلعا باسۇدى جۇزەگە اسرۇعا كۇش سالادى .

قۇلىقتى ادام چالغىز قالمبايدى، وعان نىپەتتەسى سەرىك قالايى دا تايىلادى . قازىر 100 نەشە مەملەكەت پەن حالقارا- لىق ۇيىم ەلەمدىك دامۇ باستاماسىن قولداپ وتىر، 70 نەشە مەملەكەت ”ەلەم- دىك دامۇ باستاماسى دوسى گرۇپپاسىنا“ كردى، ەلەمدىك دامۇ باستاماسى جۇڭگو- نىڭ ورتا ازىيا، شەسىس وڭتۇستىك ازىيا ەل . دەرى و داعى، افريكا، لاتىن اھەرىپكاسى، تىنىق مۇجىتتاعى ارال ەلدەرى سىياقتىلار- مەن اراداعى ۋبىر قىدىرۇ سەلبەستىك جۇ- جاتتارىنا ەنگىزىلدى ... جۇڭگو دۇنيە جۇ- زىندەگى بارلىق ەلالباسار كۇشتەرمەن بىرگە تىنشاقتى، تەرەزەسى تەڭ، بىركەل . كى، چالپىعا تىيمەدى، جوعارى ساپالى ەلەمدىك دامۇ سەرىكتەستىك قارىم ـ قاتى- ناسىن ورناتىپ، ەلەمدىك دامۇدىڭ تاە- دىدرلاس ورتاق تۇلغاسىن قۇرۇدىڭ جاڭا جورىعمىن باستاپ، اناعۇرلىم گۇلدەنگەن، كوركەم بولاشاققا بىرگە قادام تاستاۋدى قالايدى .

(شىنخۇا اگەنتىنىڭ شەتەلدە تۇراتىن تىلشەلەرنىڭ جىبىاق خابارى، جازاعان تىلە شلەر: دىڭ چىيان، جىياڭ لي، چىن شان، گاۋ ۇنىچىڭ) (شىنخۇا اگەنتىنىڭنىڭ 9 ـ ايدىڭ 20 ـ كۇنى بەيجىڭنەن بەرگەن خابارى)

بىرگە قۇرۇ باستاماسىنداعى نىساندار ۇزدىكسىز كوبەيدى، جۇڭگو ۋتىلىن انا- عۇرلم چاقىسى ۇيرەنىپ، مەكتەپ بىتىر- گەننەن كەبىن ەل ارالىق سەرىكتەستىك تەرگە بارىپ قىزمەت سىتەۋگە وراي بار، مەن ”ۋبىر بەلدەۋ، ۋبىر جولىدىڭ“ يگىلىگىن كورۇشىدەن امالياتتا اىگىلەۋ- شىگە اينالامىن . 15 جىلدىق دامۇ ارقىلى قازىر بىشكەك مەملەكتەتتىك داشۇەسىنىڭ كۇڭزى شۇەيۋانىندا 9 كۇڭزى ساپاقچا- ناسى، 10 وقىتۇ ۋتۇيىنى اشىلدى، جۇڭگو ۋتىلىن ۇيرەنگەندەر 4000نان استى . ”بولاشاقتا جۇڭگو — قىرغىزىستان ەكى ەلدىك سەلبەستىك قارىم ـ قاتىناسە- نىڭ ۇزدىكسىز تەرەڭدەۋىنە ىلسە، بىشكەك مەملەكەتكىتىك داشۇەسىنىڭ كۇڭزى شۇەيۋانىنىڭ ەكى ەلدىك دوستە- ەنىنا اناعۇرلىم زور ۇلەس قوستانىدەنعا سەنەمىن“ ، — دەدى دۇ خۇا .